

2020-07-30
S2020/06172/FS (delvis)

Socialdepartementet

Folkhälsomyndigheten
171 82 Solna

Uppdrag att analysera behovet av en nationell stömlinje som riktar sig till personer med psykisk ohälsa och suicidalitet samt anhöriga och närstående

Regeringens beslut

Regeringen ger Folkhälsomyndigheten i uppdrag att analysera behovet av en nationell stömlinje som riktar sig till personer med psykisk ohälsa och suicidalitet samt till dessa personers anhöriga och närstående. Om myndigheten, utifrån analysen, bedömer att ett sådant behov finns ska myndigheten lämna förslag på hur stömlinjen kan organiseras och definiera dess verksamhet. De eventuella förslag som lämnas ska vara ändamålsenliga och kostnads-effektiva.

Folkhälsomyndigheten ska genomföra uppdraget i nära samverkan med Socialstyrelsen och i arbetet med uppdraget föra dialog med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), regioner och kommuner, patient-, brukar- och anhörigorganisationer, det civila samhället samt med representanter för de nationella minoriteterna. Vidare ska samråd ske med de övriga aktörer som är av relevans för uppdragets genomförande, däribland Inera AB och 1177 Vårdguiden.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 januari 2021. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Spridningen av det nya coronaviruset, som orsakar sjukdomen covid-19, innebär stora påfrestningar på samhället, på hälso- och sjukvården och på individerna själva. Förutom förlust av människoliv medför pandemin conse-

kvenser för människors psykiska hälsa och välmående i termer av t.ex. ökade risker för depression och oro i befolkningen. Det är också känt att personer med allvarligare former av psykisk ohälsa är särskilt utsatta i samband med pandemier eller liknande samhällskriser. Den ökade psykiska ohälsan i befolkningen som kan komma att följa av coronavirusets spridning kan resultera i ett ökat stödbehov hos individer eller grupper av individer. För detta ändamål behöver olika typer av förebyggande insatser och lättåtkomliga stödåtgärder finnas tillgängliga i samhället.

Med stöd av statsbidrag från regeringen startade patient-, brukar- och anhängigorganisationer under 2001 en verksamhet i form av en nationell jourtelefon med syfte att ge stöd och rådgivning till människor i akut psykisk kris samt till dessa personers anhöriga och närstående. Jourtelefonen – benämnd Nationella Hjälpplinen – införlivades under 2012 i aktiebolaget Inera, som gemensamt ägs av SKR och kommuner och regioner. Under 2019 fattade Inera, med stöd av rekommendationer från regionerna, beslutet att lägga ned den Nationella Hjälpplinen. Avsikten är, enligt regionerna, att integrera stödinsatserna i den reguljära vården vilket förväntas leda till bättre patientsäkerhet, kvalitet, dokumentation och uppföljning.

Regeringen ser positivt på regionernas avsikt att integrera stödinsatserna i den reguljära vården. Enligt regeringens mening har det nya coronaviruset emellertid förstärkt behovet av förebyggande åtgärder och tidiga insatser vid psykisk ohälsa eller suicidalitet. Behovet av en nationell stömlinje som riktar sig till personer med psykisk ohälsa och suicidalitet samt till dessa personers anhöriga och närstående bör därför utredas.

Närmare om uppdraget

Inom ramen för uppdraget ska Folkhälsomyndigheten analysera behovet av en nationell stömlinje som riktar sig till personer med psykisk ohälsa eller suicidalitet samt till dessa personers anhöriga och närstående. I analysen ingår att kartlägga allmänhetens behov av en liknande stömlinje och att analysera stödlinjens roll i relation till de verksamheter som redan i dag finns inom området, t.ex. redan etablerade stömlinjer. I analysen ingår även att se över hur stömlinjen förhåller sig till myndighetens övriga arbete inom området, däribland den särskilda funktion som ska inrättas vid myndigheten och som ska ha till uppdrag att sprida information till allmänheten i frågor som berör psykisk hälsa och suicidprevention (S2020/05464/FS).

Om Folkhälsomyndigheten, utifrån analysen, bedömer att det finns ett behov av en nationell stömlinje inom området ska myndigheten lämna förslag på hur denna kan organiseras och definiera dess verksamhet. I detta ingår att ta ställning till frågor som berör t.ex. sekretess, upphandling och utveckling och drift. Myndigheten ska också redovisa eventuella konsekvenser, inklusive kostnadsberäkningar, av förslagets genomförande. De eventuella förslag som lämnas ska vara ändamålsenliga och kostnadseffektiva. En förutsättning vid utarbetandet av förslagen ska vara att dessa inte medför ökade statliga kostnader och eventuella kostnader ska finansieras inom ramen för anslaget 1:8 Bidrag till psykiatri under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

I arbetet med uppdraget ska Folkhälsomyndigheten fästa avseende vid att olika grupper av individer kan ha skilda behov av stöd och rådgivning och att insatserna därmed kan komma att behöva utformas på olika sätt. Vidare ska barnrättsperspektivet, hbtq-perspektivet, funktionshinderperspektivet, ungdomsperspektivet och jämställdhetsperspektivet genomgående beaktas vid analysen samt vid de eventuella förslagets utformning.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Andrea Larsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevision
Finansdepartementet/Ba
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ekol
Socialutskottet
Socialstyrelsen
Inera AB
Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH)